

Tip archief uit 2011 en 2010

Tips van de maand uit 2011

December 2011:

Schoonmaken, met autowasborstel?

De traditionele melkstal werd (meestal) 2 keer daags schoon gemaakt. Ook de VMS heeft een dagelijkse reiniging nodig om goed te kunnen blijven functioneren.

Bij iedereen is inmiddels wel bekend dat de camera het meest (vuil-) gevoelige onderdeel van de robot is. De camera 3 keer daags schoonmaken met Antikal, vooral als u "hard" water heeft zorgt ervoor dat Kalkaanslag geen kans krijgt !

De spons elke keer bij het passeren uitknijpen en af en toe een beetje WC-eend of Antikal op de spons helpt nog eens extra. Zo heeft de camera de hele dag/nacht een kleine voorraad Antikal en wordt de camera na elke melkbeurt goed schoon.

Verder horen de korte/lange melkslangen ook een dagelijkse reinigingsbeurt te krijgen. De VMS spoelt ze wel af maar doet dat "met de ogen dicht". Een handig hulpmiddel hierbij is een handschrobber van de Toerboertieker of een autoborstel zoals de Gardena (zie afbeelding).

Ook de Voorbehandelbeker kunt U op deze manier goed schoon maken.

En, ... alles is gelijk op goed functioneren gecontroleerd!

Ook de kappen van de VMS en de robot arm zijn met deze

borstel prima schoon te maken. Voordeel hiervan is ook nog eens dat het wat minder spettert dan een "gewone" handdouche.

De camera kunt U maar beter niet met een borstel schoon maken, om krasjes te voorkomen gebruikt U hiervoor uitsluitend papieren doekjes.

November 2011:

Uiers ontharen

In de herfst, en vooral bij oudmelkse koeien groeit het haar op de uiers snel. Daardoor kan de melkrobot langer werk hebben met spenen zoeken of zelfs een extra koe onvolledig melken!

Zit het uierscheren of branden in uw arbeidsprotocol?

Oktober:

Klauwverzorgen

Om veel ruwvoer op te kunnen nemen moet een koe vaak bij het voerhek komen.

Om veel melk te geven moet een koe vaak naar de melkrobot komen.

Om dat allemaal te kunnen realiseren heeft ze onder andere gezonde klauwen nodig.

Dat bereik je niet alleen door te bekappen als een koe kreupel is maar vooral preventief bekappen bijvoorbeeld **voor** de droogstand en **na ± 120** dagen in lactatie. Dan is de koe namelijk de periode van de negatieve energiebalans voorbij.

En dan bekappen op zo'n manier dat de klauwen niet alleen genezen maar ook sterker worden.

Na het afkalven komt het er vaak enorm op aan: veel melk geven en daarvoor ook veel moeten kunnen vreten. Die koeien moet je

eigenlijk zo weinig mogelijk hoeven te bekappen want dat geeft ook nog eens dunne en kwetsbare klauwen.

Met gezonde klauwen maakt een koe op een dag zomaar 2 à 3 bezoekjes aan het voerhek meer, en dat betekent 10 tot 20% ruwvoer meer, en doet ze een bezoek aan de robot extra!

En dat is natuurlijk goed voor meer melk en zorgt ook nog eens voor een kortere negatieve energiebalans!

En dat vertaalt zich weer in meer weerbaarheid en een hogere levensduur!

Zo verdient een maandelijkse (duurdere) klauwverzorgingsronde voor koeien die bijna droog moeten en koeien die halverwege in lactatie zijn zich royaal terug.

Inmiddels kunnen wij via een expert ook klauwverzorgingscursussen aanbieden. (Zie elders op deze site).

Bedrijven waar ik op bezoek geweest ben heb ik vaak een voorbeeld achtergelaten hoe preventief klauwverzorgen gedaan moet worden.

September 2011:

Opname en benutting energie uit ruwvoer

In voorjaarsgras zit meer dan 1000 VEM en is erg lekker! In zomer en herfstgras daalt dit naar ± 950 VEM.

Stel een koe eet wel 18 kg ds van het voorjaarsgras, veel meer dan van herfstgras bijvoorbeeld:

18 kg ds x 1000 = 18.000 VEM (is goed voor ± 28 liter)

15 kg ds x 950 = 14.250 VEM (is goed voor ± 20 liter)

verschil ..... 3.750 VEM

1 kg krachtvoer heeft ± 950 VEM. Vanaf augustus moet er meestal wel droge stof aan kuil en of maïs bij maar ook dat heeft niet die VEM van voorjaarsgras. Dus wilt u de

hoogproductieve koeien compenseren dan is daar 3 – 4 kg extra (kracht) voer voor nodig..... Lager productieve koeien hebben aan 14.000 VEM vaak nog wel voldoende.

Zo gaat het ook met de verschillende kuilen van dit jaar, de voorjaarskuil is energierijk en erg lekker met veel suiker. Ook hier reken maar dat de koeien zomaar 2 kg meer opeten dan van de kuil van latere sneden of van vorig jaar. U schept ook eerder een keer extra op als moeders erg lekker heeft gekookt. Dus ook dan zomaar een daling aan het voerhek van 2 x 950 VEM = 1900 VEM per koe per dag! Dat is dus ook weer 2 kg extra voer om het VEM niveau op peil te houden.... Daarnaast zijn er ook nog grote schommelingen in ruw eiwit, enz.

Het is erg moeilijk om de koeien het seizoen rond op de melk te houden. Dus weer een motivatie om verschillende kuilen zoveel mogelijk over het jaar te verdelen. Want schommelingen, vooral ook in ruw eiwit zijn behalve voor de productie ook nog slecht voor hoefbevangenheid en weerstand.

En heeft dus ook weer veel invloed op constanter bezoekgedrag van de koe aan de melkrobot!

Extra probleem dit jaar is wel dat de 2e en 3e snee kuil dit jaar bijna niet koud te houden is.

Dus wanneer die bult (te?) groot is zijn de kuilanalyses anders dan de kuil aan het voerhek en:

.... is dan niet de voersnelheid eigenlijk baas over het rantsoen in plaats van u...??

Augustus 2011:

Ventilatoren

Ook dit jaar met haar wisselende temperaturen en luchtvochtigheid laat weer zien dat goede ventilatie en zo veel mogelijk frisse lucht een absoluut vereiste is voor onze

steeds meer producerende melkveestapel. Koeien hebben steeds meer frisse lucht nodig en bacteriën en virussen, ziekten dus, hebben er een hekel aan!

U mag niet te lang en teveel de kuil en of mest ruiken en let op dode hoeken!

Let bij een goed ventilatieplan op de meest voorkomende windrichting en of er belemmerende factoren als bijgebouwen, bomen e.d. rond de stal aanwezig zijn.

Open zijwanden of soms zelfs open "kopskanten" moet voor voldoende inlaat zorgen.

Ventilatoren verplaatsen alleen lucht, dus laat ze schone buitenlucht aantrekken en een circulerende windstroom in uw stal creëren.

Graag zien wij een (baan) richting de VMS blazen, dit omdat het dan gelijk in de wachtruimte en robotruimte frisser en prettiger voor de koe is, èn omdat vliegen juist een hekel aan wind hebben.

De andere richting hangt af van de breedte en inrichting van de stal.

Afhankelijk van de inhoud van de stal mogen ze bijna altijd zacht of harder aanstaan!

Stilstaand water, maar ook stilstaande lucht is muf en kan makkelijker bacteriën vasthouden

Tocht is ongezond, (beetje) wind is gezond!

Juli 2011:

Veel of weinig kans op genezing na uierontsteking

Omdat bij robotmelken van elke melkbeurt gegevens in de computer verschijnen ziet u snel of in melk afwijkingen zitten en of dat er bij een koe iets verandert. Dus is eerder actie te ondernemen. (zie ook tip vd maand juni 2010)

Hiermee en door de ontwikkelingen in koemonitor en via de grafiek te bekijken is op tijd een behoorlijk goede inschatting te maken welke koe en hoe lang behandelen?

Afhankelijk van snelheid van aanpak en onderstaande punten ligt de genezingskans bij hoog celgetal koeien tussen 20 en 90%. (bron UGCN)

Deze koeien hebben een mindere grote genezingskans van uierontsteking:

- Lactatienummer > 3
- Lactatiestadium > 100 dagen
- Duur verhoogd celgetal > 2x
- Hoogte celgetal > 300.000 c/ml
- Vaker behandeld? > 2x
- Achterspeen
- Afweer koe matig/slecht
- Lekkend speen / altijd vuil
- Soort bacterie? SAU, CNS
- Ongevoeligheid antibioticum?

Dus probeer ook op tijd in te schatten of genezing kansrijk of kansloos is.

(ook al is het Pietje 30 met dat en dat verhaal)

Kansloze koeien kunnen nog veel tijd en geld kosten en kunnen ook nog stalgenotes besmetten....!

Juni 2011:

Tip bij bouwplannen

Hebt u bouw- of verbouwplannen?

Denk eens aan het volgende rijtje:

Ik heb in 3 minuten, *of één persoon kan(!)*:

- een pas afgekalfde koe in de VMS

- een kreupele koe in de behandelbox
- een te behandelen koe gesepareerd
- een af te voeren koe gesepareerd
- een (droge) koe verhuisd
- een koe van (productie) groep gewisseld
- een kalf verhuisd
- een pink verhuisd

In mijn (nieuwe) looproute zie ik 3 keer per dag:

- het melkvee
- de droge koeien
- pas afgekalften
- jongvee
- kalveren
- de sensoren van de voervijzels

Verder o.a.:

- Mijn koeien hoeven nog minimaal korte bochten te maken en te draaien op hun klauwen.
(Ook de droge koeien?)
Als het echt niet anders kan is het zeer te overwegen om op deze plekken, vooral bij droge koeien, rubber op de roosters te leggen!
- Ik heb korte afstanden en kan makkelijk met melkemmaars lopen.

En misschien hebt u voor uzelf nog wel meer wensen, succes!

Mei 2011:

Aanbod ruwvoer jaarrond

U hebt groot gelijk als u nu gaat maaien, stel je voor dat we straks net zo'n lange natte periode krijgen als dat we nu een droge periode hebben!

Maar denkt u dus wel om hoe dit op te slaan, het verschil in ruwvoer zou wel eens heel groot kunnen worden dit jaar en dus extra moeilijk het komende seizoen om een goed rantsoen te maken! (Zie "maart")

April 2011:

Voorbehandelen

Het voorbehandelen voorafgaand aan het melken heeft twee bekende functies.

Uiteraard moeten de spenen goed schoon.

Maar vooral het goed prepareren op de melkbeurt is misschien nog wel belangrijker!

Vandaar ook dat tijd die bespaard wordt op korter voorbehandelen vaak weer verloren gaat in de tijd van de melkbeurt of zelfs in het goed leegmelken van de koe.

Dus goed voorbehandelen is beter voor de melkgift en natuurlijk ook voor het celgetal!

Uit recent onderzoek is weer gebleken dat de tijd tussen voorbehandelen en het onderhangen van de melkbekers bijna een minuut mag duren. Gebruik dus die tijd voor goed stimuleren.

Bij de VMS betekent dit vaak gebruik van de standaard instellingen, hooguit wanneer u een hoogproductieve groep bij een VMS heeft, of een enkele nieuwmelkte, kan die stand lichter en bij taaimelkse koeien zelfs verdubbelen.

Let eens op het verloop van de melkstroom op het touchscreen. Bij een goede afstelling komt de koe snel in de buurt van haar hoogste melksnelheid, blijft die snelheid daar en gaat in een paar seconden onderuit als de koe klaar is, waarna per kwartier meteen afgenomen wordt.

Dat is niet alleen goed voor het leegmelken maar ook voor de speenpunten.

De instellingen voor het voorbehandelen kunt u per koe en per VMS instellen.

Een schone, goed werkende, voorbehandelbeker is natuurlijk ook een vereiste.

Maart 2011:

Opslag ruwvoer

Goed ruwvoer is de basis voor een goede economische bedrijfsvoering. Doelstelling is zo dicht mogelijk bij de 365 dagen uw koeien een gelijkwaardig rantsoen aan te bieden van zo goed mogelijke kwaliteit. Daarvoor zorgt u o.a. in de winterperiode door het land zo droog mogelijk en molvrij te houden zodat onkruiden weinig kansen krijgen. En in de zomerperiode op de juiste lengte en bij mooi weer oogsten.

Dat alles niet altijd lukt is een gegeven. Vandaar de noodzaak er nu over na te denken hoe straks de kuilen op te slaan zodat u toch weer zo lang mogelijk uw koeien goed en constant kunt voeren. En we weten inmiddels dat goed voeren bij een melkrobot zorgt voor meer bezoeken aan de melkrobot en dus meer melk.

Het effect van goed ruwvoer aanbod is dus bij een melkrobot nog groter!

Dus **hoe** slaat u uw kuilen op?

Te denken valt hierbij aan de zogenaamde lasagnekuilen, dan doe je steeds laagjes over elkaar. Dit vergt veel van het tussentijds afsluiten, vandaar dat je hiervoor eigenlijk minstens 2 sleufsilos of rijplaten beschikbaar moet hebben. Of: hebt u "aparte" kuil gewonnen? Sla dat dan ook apart op zodat u dat kunt gebruiken om bij te sturen i.p.v. gedwongen bent dit alleen en als hoofdmenu te moeten voeren.

Voorbeelden hiervan zijn: te kort gemaaid of juist enkele

percelen overgemaaid omdat dit na een droogteperiode minder energie maar veel stengel bevat.

Het zou erg jammer zijn wanneer het antwoord op uw probleem wel op het erf ligt maar u kunt er niet bij.....

Februari 2011:

Controleer of alle voersoorten werken

Wanneer u meerdere voersoorten in de VMS of krachtvoerbox verstrekt gebeurt het nog wel eens dat een verstopt zit of om een andere reden niet meer werkt. U hoort of ziet wel brok rammelen, maar dat blijkt maar van één voersoort te zijn.

Die andere voersoort hebt u niet voor niks geprogrammeerd dus geeft meteen productie daling of een ander effect wat u niet wenst.

Het zou mooi zijn als de voelers van de voervijzel vanaf uw looproute in zicht zijn zodat het meteen opvalt als iets niet klopt.

Of een stukje doorzichtige voerpijp boven de VMS.

Of even de 2e voersoort op het touchscreen bij "Station" aantikken als u het niet vertrouwt!

Januari 2011:

Muizenschade

Vaker dan verwacht blijkt dat muizen op zoek naar eten in staat zijn draden en kabels door te knagen. Dit leidt tot vervelende storingen en te dure schade.

Vooraf in de winter en als er wat voerresten liggen kent de VMS, maar ook de kabelgoten, volgens de muizen enkele veilig beschutte plekken om te vertoeven en naar voedsel te zoeken.

Wees hier alert op door zo weinig mogelijk van dat soort plekken te hebben en plaats regelmatig vergif op een voor andere huisdieren niet te bereiken plaats.

Tips van de maand uit 2010

December 2010:

Bevries risico's

Het is weer winter, bent u er klaar voor?

De VMS moet eigenlijk in een ruimte staan die nooit onder de +4 graden komt!

Ook de compressor is een riskante bevrizer maar die staat al vaak in een warmere ruimte.

Een kacheltje richting de VMS en/of warme lucht uit de machine kamer helpt zeker.

En een (isolatie) plaat of kleed van boven de VMS naar het plafond voor de stal helpt om de warmere lucht in de VMS ruimte te houden.

De ventilator die 's zomers de vliegen moet weren, kan nu, in de langzaamste stand mooi de "warme" lucht naar beneden richting VMS duwen.

Zo'n plaat of kleed moet wel makkelijk weg of open kunnen als de winter voorbij is, zeker als het in de zomer juist erg warm wordt.

Dan houd het de bedompte lucht vast...

Af en toe een drupje antivries op het schone sponsje helpt ook.

En natuurlijk: let op open ramen, deuren en mogelijke tocht gaten!!

November 2010:

Arbeidsroutine

Na ingebruikname van de VMS verandert de dagindeling behoorlijk. Hier (weer) structuur inbrengen is erg belangrijk voor het succes.

Werken in protocollen is niet altijd eenvoudig maar helpt wèl. Misschien is het handig enkele punten de eerste tijd op de kalender te zetten of bij de serviceteller te zetten.

Dat zou er zo uit kunnen zien:

's Morgens eerst voer aanschuiven, en in de stal kijken (is het rustig?).

Daarna: bij laarzen schoon spoelen hoort sponsje uitspoelen en uitknijpen

3 x per dag: camera schoon + VMS-check (draait hij goed) en 2 minuten-check;

1 x per dag: melkbekers, slangen en voorbehandelbeker schoon en controleren

1 x per week: frame VMS, voerbak, mestplaat, rubberflap en fotocel schoon.

1 x per 2 weken: krachtvoergift nalopen, USB stick wisselen

1 x per maand: via "Groepsinvoer" "VMS Dierinstellingen" nalopen.

1 x per maand: Droog (te) zetten koeien, + koeien voorbij 100 dagen in lactatie klauwverzorgen

1 x per 2 maanden: uiers branden

1 x per 3 maanden: voer kalibreren

Oktober 2010:

Krachtvoer tegenover ruwvoer

De keuze hoeveel krachtvoer moet een koe krijgen wordt vaak bepaald door de vraag hoeveel melk de koe geeft en/of hoe ver ze in lactatie is. Toch is het ook erg belangrijk bij de

hoeveelheid krachtvoer om de conditie van de koe en haar ruwvoeropname in te schatten, namelijk de verhouding ruwvoer / krachtvoer & bijproducten is erg belangrijk om de koe (pens) gezond, fit en actief te houden en heeft zelfs veel invloed op hoe ze de volgende lactatie weer opstart en dus hoe lang ze het op uw bedrijf volhoudt, denk daarbij o.a. aan verlengen productiepiek in plaats van vervroegen en aan klauwbevangingenheid.

Onderweg zien we veel koeien die op het randje van pensverzuring zitten. Dit zijn niet alleen erg kwetsbare koeien maar ook koeien die ineens minder bij de VMS komen.

Vuistregel van Harry: Probeer, vooral de eerste 30 dagen na afkalven, niet meer krachtvoer & bijproducten te voeren dan de helft van haar totale kg ds ruwvoeropname!

En ook verder in lactatie houd deze verhouding in de gaten.

Ook hier is “het oog van de boer” weer goud waard!!

September 2010:

Doe mee aan studiegroepen

De dagen worden weer korter, zorg dat u deelneemt in studiegroepen of bezoek bijeenkomsten waar u collegae treft die tegen dezelfde zaken aanlopen als u. Melken met melkrobots is nog steeds vrij nieuw en erkennen dat zowel u als ik nog niet “uitgeleerd” bent opent mogelijkheden om verder te ontwikkelen. Vaak komen vragen en zien we reacties waarmee zowel u als uw mede gebruikers beter van worden!

Zie ook de pagina over studiegroepen.

Augustus 2010:

VMS Groepsinvoer bijhouden

Het is verstandig om een keer per maand met behulp van "VMS Groepsinvoer" alle koegebonden instellingen na te lopen, vaak hebt u instellingen gebruikt maar die zijn inmiddels niet meer nodig of kunnen anders. Bijvoorbeeld speeninstellingen, tijdsinstellingen, instellingen voor taaimelkse koeien, enz. De VMS doet braaf uw opdrachten ook al bedoelt u het niet (meer) zo. Onze robot kan namelijk niet denken maar geweldig onthouden.

Afwijkende getallen of ontbrekende vinkjes vallen meteen op.

Ook kan het verstandig zijn om bij een koe die heeft afgekalfd de standaardinstellingen weer terug te zetten.

Bij "VMS Client" klikt u op de volledige kudde (zwart koetje), dan met rechtermuisknop naar "Groepsinvoer" en daarna naar "VMS koe instellingen"

Bij "Delpro" zoek je de dierlijst op, kiest de gewenste groep en dan met "control A" selecteer je alle koeien, dan "Groepsinvoer" => "Groepsinvoer VMS Dierinstellingen" aan klikken en dan kun je alle onderdelen nalopen en kijken of de vinkjes op de juiste plaats staan.

Juli 2010:

Standaardinstellingen goed voor ca. 90% van de koeien

Automatische instellingen, zowel voor voeren als voor melkpermissie, zijn fantastisch voor 80 tot 90 % van de koeien. Zeker melkpermissie goed instellen is positief voor de productie en capaciteit. Maar houd wel die andere 10 tot 20 % van de koeien daarbuiten, die moeten misschien minder vaak of juist vaker gemolken worden. Maar ook (tijdelijk?) meer of minder krachtvoer geven dan het advies kan verstandig zijn, omdat u als veehouder het beste uw koe ziet!

Hier aandacht en tijd aan besteden beloont zich royaal doordat

het resulteert in hogere weerbaarheid van de koeien. En dat betekent: minder uitval, verlaging vervangingspercentage en dus verhoging leeftijd gemiddelde veestapel!!

Juni 2010:

Minder antibiotica

Met behulp van VMS het gebruik van antibiotica naar beneden? Via de 2-minuten-check, status, koemonitor en MDi zijn heel vroeg afwijkingen te zien. Vaak nog voordat de koe uierontsteking heeft! Door het eerder te zien kan de koe vaak met een lichtere behandeling toe.

En misschien kunt u dit vroege moment gebruiken om een melkmonster op te sturen??

Zo kunt u door de keuze voor het juiste middel gericht en minimaal antibiotica gebruiken!!

Sneller kunnen ingrijpen betekent ook een kortere dip, zowel in productie als ruwvoeropname. En vooral dat laatste is erg belangrijk voor het herstel en de weerstand van de koe. Daardoor zal zij ook een eventuele volgende infectie meer weerstand kunnen bieden!